

ELS DE BRUYN

Weet u wat een 'Pillengift'**is? Of 'Schijbier'.****Waar, wanneer en hoe****werden die dingen****gebruikt? Klinken deze****woorden bekend in de****oren? Nee? Nochtans zijn****het gewoonten en****gebruiken die slechts****dateren uit de 19e en de****20e eeuw!**

Onze grootouders en overgrootouders kunnen ongetwijfeld boeiende verhalen vertellen over de dingen uit hun jeugd, de dingen die de huidige kinderen en jongeren niet meer zullen herkennen. En toch zijn deze oude gewoonten niet verloren. Volkskundige musea, zoals Het Huis van Alijn te Gent, trachten de teloorgegangene glorie van dingen uit het alledaagse leven anno 1800 of 1900 terug te plaatsen en een betekenis te geven. Alhoewel.....aan alle dingen?

Sylvie d'Haene (conservator van Het Huis van Alijn): "Naar aanleiding van de reorganisatie van onze vaste collectie namen we terug een kijkje in onze grote reserve aan gebruiksvoorwerpen in de kasten en zolders van het Huis. Door schenkingen heeft het museum sinds zijn ontstaan in 1932 een grote voorraad aan alledaagse gebruiks-

Van andere de context maar niet de naam en het gebruik. Bovendien vind je in deze sector weinig literatuur over gebruiksvoorwerpen uit een bepaalde eeuw.

Dus werd er gekozen voor een heel nieuwe zienswijze?

Tijdens de reorganisatie groeide het volgende idee: waarom alles opzoeken als je de functie van de dingen uit eerste hand kan vernemen, namelijk van zij die deze objecten werkelijk gebruikt hebben? We voelden dit aan als een soort 'laatste kans', een laatste gelegenheid om te luisteren naar de verhalen van mensen die in de tijd geleefd hebben waarin die voorwerpen nog hun nut bewezen. Zo is het idee van de identificatiekamer gegroeid.

Wat houdt dat in?

Deze kamer vormt een onderdeel van onze collectie. Je vindt er twaalfvoorwerpen

Via deze verhalen hebben we maar liefst de functie van negen voorwerpen kunnen achterhalen. De betekenissen zagen we achteraf ook wetenschappelijk bevestigd.

Wat is dan de volgende stap?

We hebben de drie ongeïdentificeerde objecten laten liggen en aangevuld met 9 andere onbekende voorwerpen. Het publiek mag weerom suggesties maken door middel van de fiches. We gaan geen beroep meer doen op intensieve publicaties, maar vertrouwen op de interesse en de nieuwsgierigheid van de bezoekers.

Welk effect had de kamer op het museum en het publiek?

Door middel van deze kamer kunnen we het publiek laten kennis maken met dingen die niet te vinden zijn in de collectie omdat ze niet in de tentoonstelling passen.

Ten slotte is het ons opgevallen dat onze kamer een rustpunt vormt in onze collectie. De kamer, die meer geïsoleerd is van de rest van het museum, geeft de bezoeker de kans om stil te staan bij de dingen die hij heeft gezien en te fantaseren over de dingen die hij ziet. Ik noem dat het 'ongedwongen spelmoment'. De meeste bezoekers beginnen met elkaar onderling te discussiëren over mogelijke betekenissen en functies van een voorwerp.

Het enthousiasme was bij sommigen zo groot dat ze de museumcollectie aanvulden met schenkingen en nieuwe waardevolle bijdrages leverden aan de huidige collectie.

Uit het idee van deze kamer vloeide nog een ander boeiend educatief project.

Inderdaad. Senioren zijn onze bron van de verhalen. Zij hebben in die specifieke tijd geleefd en kennen ongetwijfeld iets of iemand die met een bepaald voorwerp in contact is gekomen.

overweldigend. We zijn tot en met april 'volgeboekt'. Het succes zit volgens mij in het animerende aspect van de koffer. De mensen kunnen hun verhalen met elkaar delen en ongebreideld fantaseren.

Kan je een tipje van de sluier optichten over enkele plannen voor de toekomst?

We willen het concept van de identificatie uitbreiden. Onze stagiaire is momenteel bezig om de identificatiekoffer te introduceren bij scholen (derde tot zesde studiejaar). Uiteindelijk is het de bedoeling dat ook de leerkrachten de kinderen motiveren om na te denken over de oorsprong van de voorwerpen en te fantaseren.

Ik vind het idee van een aparte kamer als rustpunt heel aantrekkelijk, het doorbreekt de toon van de vaste collectie en maakt de bezoekers aandachtiger. Op termijn wil ik meer van zulke kamers realiseren. Een van de concrete plannen is onze 'Taalkamer'. In deze kamer zal het publiek allerlei dialecten en geluiden te horen krijgen.

Schatten en mysteries op de zolder

De 12 voorwerpen uit de identificatiekamer
© Kris Vandamme

voorwerpen uit de 19e en 20e eeuw opgebouwd. Al deze voorwerpen kennen een eigen geschiedenis, een eigen verhaal."

Dus alles vond meteen een plaatsje in het museum?

"Niet echt. De meeste voorwerpen hebben we kunnen catalogiseren, maar er zijn andere waar we geen verhaal aan kunnen vastknopen."

En dan heb je als optie?

Ofwel kan je de wetenschappelijke literatuur raadplegen en op die manier alle gegevens bij elkaar puzzelen.

Maar deze optie hebt u niet gebruikt?

Om alles op te zoeken in de literatuur heb je een aantal vaste gegevens nodig. Van sommige voorwerpen kenden we de naam, maar niet de functie.

waarvan wijzelf de betekenis niet kunnen achterhalen. Door middel van fiches kunnen de bezoekers suggesties maken over de oorsprong, gebruik en naam van het voorwerp.

Onze kamer hebben we in september 2001 in gebruik genomen. Vervolgens hebben we in samenwerking met de krant 'De Gentenaar' een actie op touw gezet om de eerste twaalf voorwerpen en de spelregels te introduceren aan het publiek. Sinds november verscheen er telkens een voorwerp met foto in de krant waarop het publiek kon reageren.

Hoe was de respons?

De reacties op onze kamer waren beter dan we verwachtten. We dachten dat het publiek weinig interesse zou tonen voor oude en 'nutteloze' voorwerpen, maar gauw volgden de boeiende verhalen van grootouders en ouders over 'hun' tijd.

Door middel van de bijdrage van het publiek, wordt de betrokkenheid op het museum en zijn collectie vergroot. Bovendien ervaart de bezoeker dat we zijn verhaal en mening op prijs stellen en dat we bereid zijn om te luisteren. Op die manier worden de begeleidende teksten meer dan wetenschappelijke literatuur. De voorwerpen worden realistischer dankzij de doorleefde anekdotes en verhalen.

HET HUIS VAN ALIJN

Kraanlei 65
9000 Gent
tel. 09/269.23.50
huis.alijn@gent.be
www.huisvanalijn.be
U kan het OKV-nummer over het 'Huis van Alijn' bestellen door € 6,20 over te schrijven op rekening 448-0007361-87 van OKV.

Spijtig genoeg kunnen niet alle senioren naar het Huis komen. Daarom hebben we de identificatiekoffer ontwikkeld. Deze koffer bevat de twaalf voorwerpen en wordt iedere maandag op locatie gebracht. Toen we onze plannen voorstelden aan de bejaardentehuizen en dienstencentra waren de reacties

© Huis van Alijn, Gent

Daarnaast dromen we van steekkaarten met informatie en begeleidende foto's, in plaats van het traditionele plaatje-aan-de-muur. Persoonlijk vind ik dat de magie van veel voorwerpen verdwijnt door er een heleboel uitleg naast te hangen. Met het systeem van de steekkaarten kunnen de bezoekers zelf beslissen welke informatie ze willen en welke niet.

Wie interesse heeft, kan altijd terecht bij Het Huis van Alijn. Diegenen die een gokje willen wagen kunnen alvast surfen naar: www.huisvanalijn.be.